

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 26. siječnja 2011.

[[Video](#)]

Nepokolebljiva vjernost Ivane Arške Isusu

Draga braćo i sestre!

Danas vam želim govoriti o Ivani Arškoj, mladoj svetici s kraja Srednjeg vijeka, koja je umrla s 19 godina, 1431. Ta francuska svetica, citirana više put u Katekizmu Katoličke Crkve, posebno je bliska svetoj Katarini Sienskoj, zaštitnici Italije i Europe, o kojoj sam govorio u nedavnoj katehezi. Riječ je dvjema mladim ženama iz naroda, laikinjama i posvećenima djevičanstvu; dvjema mističarkama koje su bile zauzete, ne u klauzuri, već usred stvarnosti Crkve i svijeta svoga doba. One su možda najkarakterističnije predstavnice onih "snažnih žena" koje su, krajem Srednjeg vijeka, neustrašivo nosile veliko svjetlo evanđelja u složena povijesna događanja. Mogli bismo ih prisposodobiti svetim ženama koje su ostale na Kalvariji, blizu rasketog Isusa i Mariji, njegovoj Majci, dočim su apostoli pobjegli a sam Petar ga tri put zanijekao. Crkva je, u tome razdoblju, proživljavala duboku krizu zbog velikog zapadnog raskola, koji je trajao gotovo 40 godina. U vrijeme kada je Katarina Sienska 1380. umrla, bili su jedan papa i jedan protupapa; kada se Ivana rodila, a to je bilo 1412., bili su jedan papa i dvojica antipapa. Zajedno s tim raskolom u Crkvi, vladali su stalni bratoubilački ratovi među europskim kršćanskim narodima, od kojih je najdramatičniji bio beskrajni "Stogodišnji rat" između Francuske i Engleske.

Ivana Arška nije znala ni čitati ni pisati, ali se njezinu dušu može duboko upoznati zahvaljujući dvama izvorima od izvanredne povijesne vrijednosti: riječ je o dvama procesima koji se tiču nje. Prvi, Proces osude (PCon), sadrži prijepis dugih i brojnih Ivaninih ispitivanja tijekom posljednjih

mjeseci njezina života (veljača-svibanj 1431.) i prenosi same svetičine riječi. Drugi, Proces poništavanja osude odnosno Proces "rehabilitacije" (PNul), sadrži iskaze oko 120 očevidaca iz svih razdoblja njezina života (usp. Procès de Condamnation de Jeanne d'Arc, 3 knj. i Procès en Nullité de la Condamnation de Jeanne d'Arc, 5 knj., izd. Klincksieck, Pariz 1960.-1989.)

Ivana se rodila u Domremyju, seocetu smještenom na granici između Francuske i Lorrainea. Njezini su roditelji bili vrijedni seljaci, koje su svi poznavali kao izvrsne vjernike. Od njih je primila dobar vjerski odgoj, s velikim utjecajem duhovnosti Imena Isusova, kojoj je poučavao Bernardin Sienski i koju su u Francuskoj širili franjevci. Isusovu se imenu uvijek pridruživalo ime Marijino i tako je, na temelju pučke pobožnosti, Ivanina duhovnost duboko kristocentrična i marijanska. Još od djetinjstva ona pokazuje veliku ljubav i suosjećanje prema siromašnima, bolesnima i svima koji trpe, u dramatičnom kontekstu rata.

Iz samih njezinih riječi doznajemo da je Ivanin vjerski život sazrio kao mistično iskustvo počevši od 13. godine života (PCon, I, p. 47-48). Preko "glasa" arhanđela Mihaela, Ivana se osjetila pozvanom od Gospodina da ojača svoj kršćanski život i da se osobno zauzme za oslobođenje svoga naroda. Njezin izravni odgovor, njezino "da", je zavjet djevičanstva, s novom zauzetošću u sakramentskom životu i molitvi koja se odražavala u svakodnevnom sudjelovanju na misi, ispovijedi i čestoj pričesti, dugim trenucima molitve u šutnji pred Raspetim ili Gospinom slikom. Suosjećanje i zauzimanje mlade francuske seljanke za svoj narod koji trpi snažio je njezin mistični odnos s Bogom. Jedan od najoriginalnijih aspekata svetosti te mlade djevojke je upravo ta povezanost između mističnog iskustva i političke misije. Nakon godina skrivenog života i nutarnjeg sazrijevanja uslijedilo je kratko, ali intenzivno dvogodišnje razdoblje njezina javnog života: godina djelovanja i godina muke.

Početak 1429. Ivan je započela svoje djelo oslobođenja. Brojna svjedočanstva nam prikazuju mladu ženu od samo 17 godina kao vrlo snažnu i odlučnu osobu, koja ja kadra uvjeriti nesigurne i obeshrabrene ljude. Prevladavajući sve prepreke, susrela je Delfina Francuskog, budućeg kralja Karla VII., koji ju je u Poitiersu podvrgao ispitivanju od skupine teologa s tamošnjeg sveučilišta. Njihov sud je pozitivan: u njoj nisu vidjeli ništa zla, samo dobru kršćanku.

Dana 22. ožujka 1429. Ivana diktira važno pismo engleskom kralju i njegovim ljudima koji su držali pod opsadom grad Orléans (isto, str. 221-222). Ona predlaže pravi mir u pravednosti među dvama kršćanskim narodima, u svjetlu imena Isusa i Marija, ali je njezin prijedlog odbačen i Ivana se mora zauzeti u borbi za oslobođenje grada, što se i dogodilo 8. svibnja. Drugi vrhunac njezina političkog djelovanja jest krunjenje kraja Karla VII. u Reimsu 17. srpnja 1429. Čitavu godinu dana Ivana živi s vojnicima, vršeći među njima pravo evangelizacijsko poslanje. Postoje mnogobrojna svjedočanstva o njezinoj dobroti, njezinoj hrabrosti i njezinoj izvanrednoj čistoći. Svi su je sebi zvali i ona je samu sebe opisala kao "nevinu djevojku", to jest djevicu.

Ivanina muka započinje 23. svibnja 1430., kada je pala u zarobljeništvo, u ruke svojih neprijatelja.

Dana 23. prosinca je odvedena u grad Rouen. Ondje je održan dugotrajan i dramatičan Proces osude, koji je započeo u veljači 1431. a završen je 30. svibnja njezinom osudom na lomaču. To je veliki i svečani proces, kojim su predsjedala dvojica crkvenih sudaca, biskup Pierre Cauchon i inkvizitor Jean le Maistre, ali ga je zapravo u cijelosti vodila brojna skupina teologa s glasovitog Pariškog sveučilišta, koji su u procesu sudjelovali kao pomagači. Ti francuski crkveni velikodostojnici, koji su bili suprotnih političkih opredjeljenja od onih koje je zastupala Ivana, imali su a priori negativno mišljenje o njezinoj osobi i njezinu poslanju. Taj je proces potresna stranica svetosti kao i stranica koja baca svjetlo na misterij Crkve, koja je, prema riječima Drugog vatikanskog koncila, "u isti mah i sveta i potrebna čišćenja" (LG 8). Dramatičan je to susret između te svetice i njezinih sudaca, koji su bili crkveni ljudi. Oni su Ivanu optužili i sudili joj i na kraju je osudili za krivovjerje i poslali u strašnu smrt na lomači. Za razliku od svetih teologa koji su osvjetlili obraz Pariškog sveučilišta, poput svetog Bonaventure, svetog Tome Akvinskog i blaženog Duns Scota, o kojima sam govorio u nekim katehezama, ti su suci teolozi kojima nedostaje ljubavi i poniznosti da u toj mladoj ženi vide Boga na djelu. U misli nam dolaze Isusove riječi prema kojima su Božja otajstva otkrivena malenima, dok su sakrivena mudrima i učenicima (usp. Lk 10, 21). Tako su Ivanini suci nesposobni shvatiti je, vidjeti ljepotu njezine duše: nisu znali da osuđuju sveticu.

Ivanino apeliranje na papin sud, 24. svibnja, sud je odbio. Dana 30. svibnja ujutro primila je po posljednji put pričest u zatvoru i odmah odvedena na stratište na trgu stare tržnice. Zamolila je nekog svećenika da pred lomačom drži procesijski križ. Tako je umrla gledajući Isusa Raspetog i izgovarajući više put vrlo glasno Isusovo ime (PNul, I, str. 457; usp. Katekizam Katoličke Crkve, 435). Nekih dvadeset i pet godina kasnije, Proces poništenja osude, pokrenut pod autoritetom pape Kalista III., zaključuje se svečanim pravorijekom koji spomenutu osudu proglašava ništavnom (7. srpnja 1456.; PNul, II, str. 604-610). Taj dugi proces, u kojem su prikupljeni iskazi svjedoka i mišljenja mnogih teologa, koji su sva išli u prilog Ivani, iznio je na vidjelo njezinu nevinosti i potpunu vjernost Crkvi. Ivana Arška će kasnije biti proglašena svetom od pape Benedikta XV., 1920. godine.

Draga braćo i sestre, Isusovo ime, koje je naša svetica zazivala sve do posljednjih trenutaka svoga zemaljskog života, bila je kao stalni dah njezine duše, kao kucaj njezina srca, središte čitava njezinog života. "Misterij ljubavi Ivane Arške", koji je tako očarao pjesnika Charlesa Péguya, je ta potpuna ljubav prema Isusu i bližnjemu u Isusu i po Isusu. Ta je svetica shvatila da ljubav obuhvaća cjelokupnu stvarnost Boga i čovjeka, neba i zemlje, Crkve i svijeta. Isus je uvijek na prvome mjestu u njezinu životu, prema njezinu lijepom izrazu: "Našemu se Gospodinu mora prvome služiti" (PCon, I, str. 288; usp. Katekizam Katoličke Crkve, 223). Ona kaže s potpunim povjerenjem i predanjem: "Uzdam se u Boga moga Stvoritelja, ljubim ga svim srcem svojim" (isto, str. 337). Zavjetom djevičanstva, Ivana je čitavu svoju osobu posvetila isključivo jedinog ljubavi – Isusu: to je "njezino obećanje dano Našem Gospodin da će dobro čuvati svoje djevičanstvo tijela i duše" (isto, str. 149-150). Djevičanstvo duše je milosno stanje, najviša vrijednost, za nju dragocjenija od života: to je Božji dar kojeg se mora primiti i čuvati s poniznošću i s pouzdanjem. Jedan od poznatijih tekstova iz prvog procesa odnosi se upravo na to: "Upitana da li znade je li u

milosti Božjoj, odgovara: Ako nisam, Bog želi da budem; ako jesam, Bog me želi u njoj sačuvati" (isto, str. 62; usp. Katekizam Katoličke Crkve, 2005).

Naša svetica živi molitvu u obliku stalnog dijaloga s Gospodinom, koji prosvjetljuje također njezin dijalog sa sucima i ulijeva joj mir i sigurnost. Ona moli s pouzdanjem: "Premili Bože, u čast vaše svete muke, molim vas da mi, ako me ljubite, objavite kako moram odgovoriti tim crkvenim ljudima" (isto, str. 252). Ivana razmatra Isusa kao "Kralja neba i zemlje", Tako je, na svojem stijegu, Ivana dala naslikati sliku "Našega Gospodina koji drži zemlju" (isto, str. 172): slika je to njezine političke misije. Oslobođenje njezina naroda je djelo ljudske pravednosti, kojeg Ivana čini u ljubavi, iz ljubavi prema Isusu. To je lijepi primjer svetosti za laike zauzete u političkom životu, prije svega u najtežim situacijama. Vjera je svjetlo koje vodi čovjeka u svakoj odluci, kao što će to posvjedočiti, stotinu godina kasnije, drugi veliki svetac, Britanac Thomas More. Ivana u Isusu kontemplira također čitavu stvarnost Crkve, nebesku "Crkvu pobjednicu", kao i zemaljsku "vojujuću Crkvu". Prema njezinim riječima "Naš Gospodin i Crkva su jedno" (isto, str. 166). Ta tvrdnja, citirana u Katekizmu Katoličke Crkve (br. 795), ima doista herojski karakter u kontekstu Procesa osude, pred njezinim sucima, crkvenim ljudima, koji su je progonili i osudili. U Isusovoj ljubavi Ivana nalazi snagu da ljubi Crkvu sve do kraja.

Sviđa mi se podsjetiti da je sveta Ivana Arška imala snažan utjecaj na jednu suvremenu mladu sveticu: Tereziju od Djeteta Isusa. U potpuno drukčijem životu, provedenom u klauzuri, karmelićanka iz Lisieuxa se osjećala vrlo bliskom Ivani, živeći u srcu Crkve i sudjelujući u Kristovim patnjama za spasenje svijeta. Crkva ih je ujediniła kao zaštitnice Francuske, nakon Djevice Marije. Sveta je Terezija izrazila želju da umre kao Ivana, izgovarajući Isusovo ime (Manoscritto B, 3r) i bila je nošena istom velikom ljubavlju prema Isusu i bližnjemu, življenoj u posvećenom djevičanstvu.

Draga braćo i sestre, svojim svijetlim svjedočanstvom, sveta Ivana Arška nas poziva na visoku mjeru kršćanskog života: učiniti od molitve nit vodilju naših dana; imati puno povjerenje u vršenju Božje volje, kakvagod da ona bila; živjeti ljubav bez posebnih naklonosti, bez granica i crpeći, poput nje, u Isusovoj ljubavi duboku ljubav prema njegovoj Crkvi. Hvala!